

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13390,Fredrus.html>
2023-03-25, 01:39

Fredruś

"Fredruś" – akcja uliczna we Wrocławiu 20 V 1986. Nazwę wzięła od autobusu wycieczkowego bez dachu, służącego do zwiedzania miasta. Mimowolnym sprawcą wydarzenia był rektor Uniwersytetu Wrocławskiego Jan Mozrzyimas, który po wielokrotnych naciskach funkcjonariuszy SB, interweniujących w związku z działalnością KNS Wagant, zaproponował skierowanie działalności tego klubu studenckiego na obszary odległe od polityki. Na koszt uczelni został więc wynajęty odkryty autobus turystyczny, którym studenci mieli odbyć wycieczkę po Wrocławiu.

Członkowie i bywalcy KNS, w liczbie 55 osób, na wycieczkę tę przybyli z instrumentami muzycznymi, przebrani w kostiumy wypożyczone z teatrów oraz wyposażeni w kilka transparentów o niejednoznacznej treści. W ich hasłach pojawiały się wyrazy bliskoznaczne ze słowem „Solidarność”, np. „Niech żyje Solidność”, „Solidna [Nauka](#) i Praca” itp. Napisy te miały barwy, krój i symbolikę (motyw biało-czerwonej flagi) charakterystyczne dla logo zdelegalizowanego NSZZ „S”. Autobus w czasie bliskim komunikacyjnego szczytu krążył po mieście, przejeżdżając m.in. pod domami przywódców dolnośląskiej „S” Władysława Frasyniuka i Józefa Piniora, zatrzymując się pod domami studenckimi i gmachem głównym Uniwersytetu. Był entuzjastycznie witany przez przechodniów, pasażerów autobusów i tramwajów. W ulicznych korkach i na skrzyżowaniach prowadzono akcję "Książka dla każdego", w ramach której rozdawane były kartki książki Romana Bratnego "Rok w trumnie" (będącej apoteozą stanu wojennego). Robiło to wrażenie rozdawania ulotek. W czasie akcji studenci śpiewali uwspółcześnione wersje piosenek o tekstach w rodzaju „Minister Urban ma rację – mamy w Polsce demokrację” (szczególnie głośno wykonywana ona była w czasie, gdy autobus, eskortowany przez liczne pojazdy MO i SB kierował się w stronę kompleksu budynków WUSW).

W czasie zatrzymania studenci zostali przesłuchani, przeprowadzono z nimi też rozmowy ostrzegawcze. Przed skierowaniem ich do cel i innych miejsc uwięzienia w hallu WUSW spontanicznie zawiązana grupa teatralna zdołała zagrać, mówiącą o prześladowaniach politycznych, część pierwszego aktu sztuki S.I. Witkiewicza "Szewcy". Wszyscy zatrzymani zostali zwolnieni w ciągu 48 godzin.

W przeciwieństwie do wszystkich wcześniejszych manifestacji uczestnicy wydarzenia nie ponieśli żadnych konsekwencji (jeśli nie liczyć zwolnienia z pracy emerytowanego kierowcy J. Rybki).

Akcja Fredruś była pierwszym, większym wydarzeniem ulicznym o charakterze politycznym i parateatralnym, bezpośrednio poprzedzającym happeningi Pomarańczowej Alternatywy, a być może nawet przesądzającym o ich zainicjowaniu.

Artur Adamski

[Region Dolny Śląsk, Wrocław](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)